

II

(Akty o charakterze nieustawodawczym)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE RADY (UE) 2016/1103

z dnia 24 czerwca 2016 r.

wdrażające wzmocnioną współpracę w dziedzinie jurysdykcji, prawa właściwego oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach dotyczących małżeńskich ustrojów majątkowych

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 81 ust. 3,

uwzględniając decyzję Rady (UE) 2016/954 z dnia 9 czerwca 2016 r. upoważniającą do podjęcia wzmocnionej współpracy w dziedzinie jurysdykcji, prawa właściwego oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w zakresie ustrojów majątkowych par międzynarodowych, obejmującej zarówno sprawy dotyczące małżeńskich ustrojów majątkowych, jak i skutków majątkowych zarejestrowanych związków partnerskich ⁽¹⁾,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego ⁽²⁾,

stanowiąc zgodnie ze specjalną procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Unia postawiła sobie za cel utrzymanie i rozwój przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, w której zapewniony jest swobodny przepływ osób. W celu stopniowego tworzenia takiej przestrzeni, Unia ma przyjąć środki odnoszące się do współpracy sądowej w sprawach cywilnych mających skutki transgraniczne, w szczególności gdy jest to niezbędne do prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego.
- (2) Zgodnie z art. 81 ust. 2 lit. c) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) takie środki mogą obejmować środki służące zapewnieniu zgodności norm mających zastosowanie w państwach członkowskich w przypadku kolizji przepisów i sporów o właściwość.
- (3) Rada Europejska na posiedzeniu w Tampere w dniach 15 i 16 października 1999 r. zatwierdziła zasadę wzajemnego uznawania orzeczeń oraz innych decyzji organów sądowych jako podstawę współpracy sądowej w sprawach cywilnych i zwróciła się do Rady i Komisji o przyjęcie programu w zakresie środków służących wdrażaniu tej zasady.
- (4) W dniu 30 listopada 2000 r. przyjęto wspólny dla Komisji i Rady program środków dotyczących wprowadzania w życie zasady wzajemnego uznawania orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych ⁽³⁾. W programie tym określono środki dotyczące harmonizacji norm kolizyjnych jako ułatwiające wzajemne uznawanie orzeczeń oraz przewidziano opracowanie aktu prawnego odnoszącego się do małżeńskich ustrojów majątkowych.

⁽¹⁾ Dz.U. L 159 z 16.6.2016, s. 16.

⁽²⁾ Opinia z dnia 23 czerwca 2016 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

⁽³⁾ Dz.U. C 12 z 15.1.2001, s. 1.

- (5) Na posiedzeniu w Brukseli w dniach 4 i 5 listopada 2004 r. Rada Europejska przyjęła nowy program zatytułowany: „Program haski: wzmacnianie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w Unii Europejskiej” ⁽¹⁾. W programie tym Rada zwróciła się do Komisji o przedstawienie zielonej księgi w sprawie kolizji przepisów w sprawach dotyczących małżeńskich ustrojów majątkowych, w tym zagadnienia jurysdykcji i wzajemnego uznawania. W programie podkreślono także konieczność przyjęcia aktu prawnego w tej dziedzinie.
- (6) W dniu 17 lipca 2006 r. Komisja przyjęła zieloną księgę w sprawie kolizji przepisów w sprawach dotyczących majątkowego ustroju małżeńskiego, obejmującą zagadnienie jurysdykcji i wzajemnego uznawania. Wspomniana zielona księga zapoczątkowała szeroko zakrojone konsultacje dotyczące wszystkich aspektów trudności, które napotykają pary w Europie w przypadku ustania stosunków majątkowych oraz dostępnych środków ochrony prawnej.
- (7) Na posiedzeniu w Brukseli w dniach 10 i 11 grudnia 2009 r. Rada Europejska przyjęła nowy wieloletni program zatytułowany „Program sztokholmski – Otwarta i bezpieczna Europa dla dobra i ochrony obywateli” ⁽²⁾. W programie tym Rada Europejska uznała, że wzajemne uznawanie powinno zostać rozszerzone na dziedziny jeszcze nim nieobjęte, a mające podstawowe znaczenie dla życia codziennego, na przykład prawa związane z majątkiem małżeńskim, przy jednoczesnym uwzględnieniu systemów prawnych państw członkowskich, w tym porządku publicznego (*ordre public*), oraz krajowych tradycji w tej dziedzinie.
- (8) W „Sprawozdaniu na temat obywatelstwa UE – 2010 r.: usuwanie przeszkód w zakresie praw obywatelskich UE”, przyjętym w dniu 27 października 2010 r., Komisja zapowiedziała przyjęcie wniosku dotyczącego aktu prawnego umożliwiającego zniesienie przeszkód dla swobodnego przepływu osób, w szczególności trudności, jakie napotykają pary w odniesieniu do zarządzania swoim majątkiem lub w przypadku jego podziału.
- (9) W dniu 16 marca 2011 r. Komisja przyjęła wniosek dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych w zakresie małżeńskich ustrojów majątkowych oraz wniosek dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń w zakresie skutków majątkowych zarejestrowanych związków partnerskich.
- (10) Na posiedzeniu w dniu 3 grudnia 2015 r. Rada stwierdziła, że nie udało się osiągnąć jednomyślności w sprawie przyjęcia wniosków dotyczących rozporządzeń w sprawie małżeńskich ustrojów majątkowych oraz skutków majątkowych zarejestrowanych związków partnerskich, a zatem cele współpracy w tej dziedzinie nie mogły zostać osiągnięte w rozsądnym terminie przez Unię jako całość.
- (11) Od grudnia 2015 r. do lutego 2016 r. Belgia, Bułgaria, Republika Czeska, Niemcy, Grecja, Hiszpania, Francja, Chorwacja, Włochy, Luksemburg, Malta, Niemcy, Austria, Portugalia, Słowenia, Finlandia i Szwecja zwróciły się z wnioskami do Komisji informując o chęci ustanowienia między sobą wzmocnionej współpracy w dziedzinie ustrojów majątkowych par międzynarodowych, a w szczególności w dziedzinie jurysdykcji, prawa właściwego oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach dotyczących małżeńskich ustrojów majątkowych oraz jurysdykcji, prawa właściwego oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach dotyczących skutków majątkowych zarejestrowanych związków partnerskich, a także wezwały Komisję do przedłożenia Radzie wniosku w tym celu. W piśmie do Komisji z marca 2016 r. Cypr wyraził chęć uczestniczenia w ustanowieniu wzmocnionej współpracy; podczas prac Rady Cypr potwierdził tę chęć uczestniczenia w ustanowieniu wzmocnionej współpracy.
- (12) W dniu 9 czerwca 2016 r. Rada przyjęła decyzję (UE) 2016/954 upoważniającą do podjęcia takiej wzmocnionej współpracy.
- (13) Zgodnie z art. 328 ust. 1 TFUE od chwili ustanowienia wzmocnionej współpracy pozostaje ona otwarta dla wszystkich państw członkowskich, pod warunkiem spełnienia ewentualnych warunków uczestnictwa określonych w decyzji upoważniającej. Państwa członkowskie mogą przystąpić do współpracy także w dowolnym innym momencie, o ile, poza spełnieniem wyżej wymienionych warunków, będą również przestrzegać aktów już przyjętych w ramach tej współpracy. Komisja i państwa członkowskie uczestniczące we wzmocnionej współpracy powinny zapewnić wsparcie dla uczestnictwa w niej możliwie największej liczby państw członkowskich. Niniejsze rozporządzenie powinno wiązać w całości i być bezpośrednio stosowane jedynie w państwach członkowskich, które uczestniczą we wzmocnionej współpracy w dziedzinie jurysdykcji, prawa właściwego oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w zakresie ustrojów majątkowych par międzynarodowych, obejmującej zarówno sprawy dotyczące małżeńskich ustrojów majątkowych, jak i skutków majątkowych zarejestrowanych związków partnerskich, na mocy decyzji (UE) 2016/954, lub na mocy decyzji przyjętej zgodnie z art. 331 ust. 1 akapit drugi lub trzeci TFUE.

⁽¹⁾ Dz.U. C 53 z 3.3.2005, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. C 115 z 4.5.2010, s. 1.

- (14) Zgodnie z art. 81 TFUE, niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie w kontekście małżeńskich ustrojów majątkowych mających skutki transgraniczne.
- (15) W celu zapewnienia parom małżeńskim pewności prawa w odniesieniu do ich majątku oraz zaoferowania im określonego poziomu przewidywalności, wszystkie przepisy mające zastosowanie do małżeńskich ustrojów majątkowych powinny zostać ujęte w jednym akcie prawnym.
- (16) Aby zrealizować te cele, w niniejszym rozporządzeniu należy zawrzeć przepisy dotyczące jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania lub, w zależności od przypadku, przyjmowania, wykonalności i wykonywania orzeczeń, dokumentów urzędowych i ugód sądowych.
- (17) Niniejsze rozporządzenie nie definiuje pojęcia „małżeństwa”, które określone jest w przepisach krajowych państw członkowskich.
- (18) Zakres stosowania niniejszego rozporządzenia powinien obejmować wszystkie aspekty cywilnoprawne małżeńskich ustrojów majątkowych, zarówno w zakresie bieżącego zarządzania majątkiem małżonków, jak i ustania stosunków majątkowych, w szczególności na skutek separacji pary lub śmierci jednego z małżonków. Do celów niniejszego rozporządzenia pojęcie „małżeński ustrój majątkowy” powinno być interpretowane autonomicznie i obejmować nie tylko przepisy, od których małżonkowie nie mogą odstąpić, ale także wszelkie przepisy opcjonalne, co do których małżonkowie mogą zawrzeć umowę zgodnie z prawem właściwym, a także wszelkie przepisy dyspozytywne właściwego prawa. Pojęcie to obejmuje nie tylko umowy majątkowe szczególnie i wyłącznie przewidziane w niektórych krajowych systemach prawnych w przypadku związków małżeńskich, ale również wszelkie inne stosunki majątkowe występujące między małżonkami oraz w ich relacjach z osobami trzecimi, wynikające bezpośrednio ze związku małżeńskiego lub jego ustania.
- (19) Szereg zagadnień, które można uznać za powiązane ze sprawami dotyczącymi małżeńskiego ustroju majątkowego, należy dla jasności wyraźnie wyłączyć z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia.
- (20) Niniejsze rozporządzenie nie powinno mieć zatem zastosowania do kwestii ogólnej zdolności prawnej małżonków. Jednakże wyłączenie to nie powinno obejmować konkretnych uprawnień i praw każdego lub obojga małżonków w odniesieniu do majątku, czy to pomiędzy nimi czy też w odniesieniu do osób trzecich, ponieważ te uprawnienia i prawa powinny wchodzić w zakres stosowania niniejszego rozporządzenia.
- (21) Niniejsze rozporządzenie nie powinno mieć zastosowania do innych kwestii wstępnych, takich jak istnienie, ważność lub uznanie związku małżeńskiego, które są nadal regulowane prawem krajowym państw członkowskich, w tym krajowymi przepisami prawa prywatnego międzynarodowego.
- (22) Ponieważ obowiązki alimentacyjne między małżonkami regulowane są rozporządzeniem Rady (WE) nr 4/2009⁽¹⁾, należy je wyłączyć z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia, podobnie jak kwestie związane z dziedziczeniem majątku po zmarłym małżonku, ponieważ są one regulowane rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 650/2012⁽²⁾.
- (23) Kwestie uprawnień do przekazania lub dostosowania między małżonkami praw do świadczeń emerytalnych lub rentowych, bez względu na ich charakter, nabytych w trakcie związku małżeńskiego, które nie przysporzyły dochodów z tytułu świadczeń emerytalnych w trakcie związku małżeńskiego, to sprawy, które powinny być wyłączone z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia, mając na uwadze szczególne systemy istniejące w państwach członkowskich. Jednakże takie wyłączenie powinno podlegać ścisłej interpretacji. Dlatego też niniejsze rozporządzenie powinno regulować w szczególności kwestię klasyfikacji emerytalno-rentowych składników majątku, kwot wypłaconych już jednemu z małżonków w trakcie związku małżeńskiego oraz ewentualnej rekompensaty dla drugiego małżonka, w przypadku gdy na emeryturę lub rentęłożono ze wspólnych składników majątku.
- (24) Niniejsze rozporządzenie powinno umożliwiać wynikające z małżeńskiego ustroju majątkowego powstanie lub przeniesienie prawa do nieruchomości lub rzeczy ruchomych, zgodnie z prawem właściwym dla danego małżeńskiego ustroju majątkowego. Nie powinno ono jednak wpływać na zamknięty katalog (*numerus clausus*) praw rzeczowych znany w prawie krajowym niektórych państw członkowskich. Państwo członkowskie nie powinno być zobowiązane do uznania prawa rzeczowego odnoszącego się do majątku znajdującego się w tym państwie członkowskim, jeżeli dane prawo rzeczowe nie jest znane w jego prawie.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (Dz.U. L 7 z 10.1.2009, s. 1).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 650/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń, przyjmowania i wykonywania dokumentów urzędowych dotyczących dziedziczenia oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia spadkowego (Dz.U. L 201 z 27.7.2012, s. 107).

- (25) Jednak aby umożliwić małżonkom korzystanie w innym państwie członkowskim z praw, które powstały lub zostały na nich przeniesione jako skutek małżeńskiego ustroju majątkowego, niniejsze rozporządzenie powinno przewidywać możliwość dostosowania nieznanego prawa rzeczowego do najbardziej odpowiadającego mu prawa przewidzianego w prawie tego innego państwa członkowskiego. W ramach takiego dostosowania należy uwzględnić cele i interesy, którym służy określone prawo rzeczowe, oraz związane z nim skutki. Aby określić najbardziej odpowiadające krajowe prawo, można kontaktować się z organami lub właściwymi osobami w państwie, którego prawo jest właściwe dla danego małżeńskiego ustroju majątkowego, w celu uzyskania dalszych informacji co do charakteru i skutków tego prawa. W tym celu mogłyby zostać wykorzystane istniejące sieci w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych i handlowych, a także wszelkie inne dostępne środki ułatwiające zrozumienie prawa obcego.
- (26) Dostosowanie nieznanych praw rzeczowych, wyraźnie przewidziane w niniejszym rozporządzeniu, nie powinno wykluczać innych form dostosowania w ramach stosowania niniejszego rozporządzenia.
- (27) Wymogi dotyczące wpisu do rejestru prawa do nieruchomości lub rzeczy ruchomych powinny być wyłączone z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia. Prawo państwa członkowskiego, w którym prowadzony jest rejestr (w przypadku nieruchomości *lex rei sitae*), powinno określać warunki prawne i sposób dokonywania wpisu oraz organy, takie jak organy prowadzące księgi wieczyste lub notariusze, którzy są odpowiedzialni za sprawdzenie, czy spełnione są wszystkie wymogi oraz czy przedstawiona lub sporządzona dokumentacja jest wystarczająca lub zawiera niezbędne informacje. W szczególności organy mogą sprawdzić, czy prawo małżonka do majątku wymienionego w dokumencie przedstawionym do rejestracji jest prawem wpisanym jako takie w rejestrze lub w inny sposób wykazany zgodnie z prawem państwa członkowskiego, w którym prowadzony jest rejestr. Aby uniknąć powielania dokumentów, organy rejestracyjne powinny przyjmować takie dokumenty, sporządzone przez właściwe organy w innym państwie członkowskim, których swobodny przepływ przewidziany jest w niniejszym rozporządzeniu. Nie wyklucza to jednak możliwości zwrócenia się przez organy rejestracyjne do osoby ubiegającej się o rejestrację o dostarczenie takich dodatkowych informacji lub o przedstawienie takich dodatkowych dokumentów, wymaganych na mocy prawa państwa członkowskiego, w którym prowadzony jest dany rejestr, na przykład informacji lub dokumentów dotyczących zapłaty podatku. Właściwy organ może wskazać osobie ubiegającej się o rejestrację, w jaki sposób można uzupełnić brakujące informacje lub dokumenty.
- (28) Z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia należy również wyłączyć skutki wpisu danego prawa do rejestru. Prawo państwa członkowskiego, w którym prowadzony jest rejestr, powinno w związku z tym określać na przykład, czy wpis ma charakter deklaracyjny czy konstytutywny. A zatem w przypadku gdy, na przykład, w celu zapewnienia skutku *erga omnes* rejestrów lub w celu ochrony czynności prawnych, na mocy prawa państwa członkowskiego, w którym prowadzony jest rejestr, nabycie prawa do nieruchomości wymaga wpisania do rejestru, chwila nabycia tego prawa powinna być regulowana przez prawo państwa członkowskiego.
- (29) Niniejsze rozporządzenie powinno zapewniać poszanowanie różnych systemów regulujących sprawy dotyczące małżeńskiego ustroju majątkowego, stosowanych w państwach członkowskich. Do celów niniejszego rozporządzenia pojęcie „sąd” powinno zatem być rozumiane szeroko, tak aby obejmowało nie tylko sądy w ścisłym znaczeniu tego słowa, sprawujące funkcje sądownicze, lecz także na przykład notariuszy w niektórych państwach członkowskich, którzy sprawują w niektórych sprawach dotyczących małżeńskiego ustroju majątkowego funkcje sądownicze, oraz notariuszy i przedstawicieli zawodów prawniczych, którzy w niektórych państwach członkowskich sprawują funkcje sądownicze w odniesieniu do danego małżeńskiego ustroju majątkowego na podstawie przekazania uprawnień przez sąd. Wszystkie sądy w rozumieniu niniejszego rozporządzenia powinny być związane zasadami jurysdykcji określonymi w niniejszym rozporządzeniu. Pojęcie „sąd” nie powinno natomiast obejmować organów pozasądowych państwa członkowskiego uprawnionych na mocy prawa krajowego do zajmowania się sprawami dotyczącymi małżeńskiego ustroju majątkowego, takich jak notariusze w większości państw członkowskich, w których zazwyczaj nie sprawują oni funkcji sądowniczych.
- (30) Niniejsze rozporządzenie powinno umożliwiać wszystkim notariuszom, którzy są właściwi w państwach członkowskich w sprawach dotyczących małżeńskiego ustroju majątkowego, wykonywanie takich uprawnień. To, czy notariusze w danym państwie członkowskim są związani zasadami jurysdykcji określonymi w niniejszym rozporządzeniu, powinno zależeć od tego, czy są oni objęci zakresem definicji „sądu” do celów niniejszego rozporządzenia.
- (31) Przepływ aktów sporządzanych przez notariuszy w sprawach dotyczących małżeńskiego ustroju majątkowego w państwach członkowskich powinien się odbywać zgodnie z niniejszym rozporządzeniem. Gdy notariusze sprawują funkcje sądownicze, powinni być związani zasadami jurysdykcji określonymi w niniejszym rozporządzeniu, a przepływ wydanych przez nich decyzji powinien odbywać się zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia dotyczącymi uznawania, wykonalności i wykonywania orzeczeń. Gdy notariusze nie sprawują funkcji sądowniczych, nie powinni być związani tymi zasadami jurysdykcji, a przepływ wydawanych przez nich dokumentów urzędowych powinien być zgodny z przepisami niniejszego rozporządzenia dotyczącymi dokumentów urzędowych.

- (32) Aby uwzględnić rosnącą mobilność par w trakcie związku małżeńskiego oraz ułatwić należyte działanie wymiaru sprawiedliwości, zasady jurysdykcji określone w niniejszym rozporządzeniu powinny umożliwiać obywatelom prowadzenie różnych powiązanych postępowań w sądach tego samego państwa członkowskiego. W tym celu w niniejszym rozporządzeniu należy dążyć do tego, aby skoncentrować jurysdykcję w odniesieniu do małżeńskiego ustroju majątkowego w państwie członkowskim, którego sądy rozpatrują daną sprawę związaną z dziedziczeniem po małżonku, zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 650/2012, lub rozwodem, separacją prawną lub unieważnieniem małżeństwa, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 2201/2003 ⁽¹⁾.
- (33) W niniejszym rozporządzeniu należy przewidzieć, że w przypadku gdy postępowanie w sprawie dziedziczenia po małżonku jest prowadzone przed sądem państwa członkowskiego, do którego wniesiono sprawę na mocy rozporządzenia (UE) nr 650/2012, sądy tego państwa powinny mieć jurysdykcję w sprawach dotyczących małżeńskiego ustroju majątkowego powstałych w związku z tą sprawą spadkową.
- (34) Podobnie sprawy dotyczące małżeńskiego ustroju majątkowego powstałe w związku z postępowaniem prowadzonym przed sądem państwa członkowskiego, do którego na mocy rozporządzenia (WE) nr 2201/2003 wniesiono sprawę związaną z rozwodem, separacją prawną lub unieważnieniem małżeństwa, powinny być rozpatrywane przez sądy tego państwa członkowskiego, chyba że jurysdykcja do orzeczenia rozwodu, separacji prawnej lub unieważnienia małżeństwa może opierać się jedynie na szczególnych podstawach. W takich przypadkach skoncentrowanie jurysdykcji nie powinno być dopuszczalne bez umowy między małżonkami.
- (35) W przypadku gdy sprawy dotyczące małżeńskiego ustroju majątkowego nie są związane z postępowaniem prowadzonym przed sądem jednego z państw członkowskich w sprawie dziedziczenia po małżonku lub rozwodu, separacji lub unieważnienia małżeństwa, w niniejszym rozporządzeniu należy przewidzieć hierarchię łączników do celów ustalenia jurysdykcji, poczynając od miejsca zwykłego pobytu małżonków w chwili wniesienia sprawy do sądu. Łączniki te określa się z myślą o rosnącej mobilności obywateli oraz w celu zapewnienia, aby między małżonkami a państwem członkowskim, w którym sprawowana jest jurysdykcja, istniał rzeczywisty łącznik.
- (36) Aby zwiększyć pewność prawa, przewidywalność oraz autonomię stron, niniejsze rozporządzenie powinno w pewnych okolicznościach umożliwiać stronom zawarcie umowy dotyczącej wyboru sądu wskazującej sądy państwa członkowskiego prawa właściwego lub sądy państwa członkowskiego, w którym zawarto związek małżeński.
- (37) Do celów niniejszego rozporządzenia oraz aby uwzględnić wszelkie możliwe sytuacje, państwem członkowskim, w którym zawarto związek małżeński, powinno być to państwo członkowskie, przed którego organami zawarto związek małżeński.
- (38) Sądy danego państwa członkowskiego mogą stwierdzić, że na podstawie ich prawa prywatnego międzynarodowego dane małżeństwo nie może zostać uznane do celów postępowania w sprawie małżeńskiego ustroju majątkowego. W takim przypadku może w drodze wyjątku zająć konieczność stwierdzenia przez sąd braku jurysdykcji na mocy niniejszego rozporządzenia. Sądy powinny działać szybko, a dana strona powinna mieć możliwość wniesienia sprawy w jakimkolwiek innym państwie członkowskim, które za pomocą łącznika wskazano jako państwo sprawujące jurysdykcję, niezależnie od uszeregowania podstaw jurysdykcji, przy jednoczesnym poszanowaniu autonomii stron. Każdy sąd, do którego wniesiono sprawę po stwierdzeniu braku jurysdykcji, inny niż sądy państwa członkowskiego, w którym zawarto związek małżeński, może także w drodze wyjątku być zmuszony do stwierdzenia braku swojej jurysdykcji na tych samych warunkach. Połączenie różnych przepisów dotyczących jurysdykcji powinno jednak zapewnić stronom wszelkie możliwości wniesienia sprawy do sądów państwa członkowskiego, które zaakceptuje jurysdykcję do celów nadania skuteczności ich małżeńskiemu ustrojowi majątkowemu.
- (39) Niniejsze rozporządzenie nie powinno uniemożliwiać stronom rozstrzygnięcia sprawy małżeńskiego ustroju majątkowego polubownie na drodze pozasądowej, na przykład przed notariuszem, w wybranym państwie członkowskim, jeżeli jest to możliwe na mocy prawa tego państwa członkowskiego. Powinno to być możliwe nawet wówczas, gdy prawo właściwe dla małżeńskiego ustroju majątkowego nie jest prawem tego państwa członkowskiego.
- (40) W celu zapewnienia, aby sądy wszystkich państw członkowskich mogły na tych samych podstawach sprawować jurysdykcję w odniesieniu do małżeńskich ustrojów majątkowych małżonków, niniejsze rozporządzenie powinno w sposób wyczerpujący określać podstawy sprawowania takiej jurysdykcji dodatkowej.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz.U. L 338 z 23.12.2003, s. 1).

- (41) W celu przeciwdziałania w szczególności sytuacjom pozbawienia prawa do sądu, należy przewidzieć w niniejszym rozporządzeniu przepis dotyczący *forum necessitatis*, co pozwoli sądowi państwa członkowskiego orzekać, w wyjątkowych przypadkach, w sprawie dotyczącej małżeńskiego ustroju majątkowego, która jest ściśle związana z państwem trzecim. Za taki wyjątkowy przypadek można uznać sytuację, gdy postępowanie nie może toczyć się w danym państwie trzecim, na przykład z powodu wojny domowej, lub gdy nie można oczekiwać od jednego z małżonków wszczęcia lub prowadzenia postępowania we właściwy sposób w tym państwie. Jurysdykcja oparta na *forum necessitatis* powinna być jednak sprawowana wyłącznie wtedy, gdy sprawa ma wystarczający związek z państwem członkowskim sądu, do którego ją wniesiono.
- (42) Mając na uwadze harmonijne funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości należy unikać wydawania niedających się pogodzić orzeczeń w różnych państwach członkowskich. W tym celu niniejsze rozporządzenie powinno przewidywać ogólne zasady proceduralne podobne do zasad przewidzianych w innych aktach prawnych Unii w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych. Jedną z takich zasad proceduralnych jest zasada zawisłości sprawy, która wchodzi w grę wtedy, gdy ta sama sprawa dotycząca małżeńskiego ustroju majątkowego zostanie wniesiona do różnych sądów w różnych państwach członkowskich. Na podstawie tej zasady zostanie wtedy ustalone, który sąd powinien prowadzić postępowanie w danej sprawie dotyczącej małżeńskiego ustroju majątkowego.
- (43) Aby umożliwić obywatelom czerpanie korzyści z uczestnictwa w rynku wewnętrznym, przy zachowaniu całkowitej pewności prawa, niniejsze rozporządzenie powinno umożliwiać małżonkom poznanie z wyprzedzeniem prawa właściwego dla ich małżeńskiego ustroju majątkowego. Należy w związku z tym wprowadzić zharmonizowane normy kolizyjne w celu uniknięcia sprzecznych rezultatów. Główna zasada powinna zapewniać, aby małżeński ustrój majątkowy był regulowany możliwym do przewidzenia prawem, z którym posiada on ścisły związek. Przez wzgląd na pewność prawa oraz w celu uniknięcia fragmentacji małżeńskiego ustroju majątkowego, prawo właściwe dla małżeńskiego ustroju majątkowego powinno regulować ten ustrój jako całość, to znaczy cały majątek objęty tym ustrojem, bez względu na charakter składników majątku i niezależnie od tego, czy składniki majątku znajdują się w innym państwie członkowskim, czy w państwie trzecim.
- (44) Prawo określone w niniejszym rozporządzeniu powinno mieć zastosowanie, nawet jeżeli nie jest prawem państwa członkowskiego.
- (45) Aby ułatwić małżonkom zarządzanie ich majątkiem, niniejsze rozporządzenie powinno pozwolić im na wybór prawa właściwego dla ich małżeńskiego ustroju majątkowego, niezależnie od charakteru majątku lub jego lokalizacji, spośród praw, z którymi małżonkowie mają ścisłe związki ze względu na miejsce zwykłego pobytu lub posiadane obywatelstwo. Wyboru tego można dokonać w każdej chwili, przed zawarciem związku małżeńskiego, w momencie jego zawierania lub w jego trakcie.
- (46) W celu zapewnienia pewności prawa w zakresie transakcji oraz aby zapobiec wszelkim zmianom prawa właściwego dla małżeńskiego ustroju majątkowego bez powiadomienia małżonków, jakakolwiek zmiana prawa właściwego dla małżeńskiego ustroju majątkowego nie powinna mieć miejsca bez wyraźnego wniosku stron. Taka zmiana dokonana przez małżonków nie powinna mieć skutku wstecznego, chyba że zostanie to przez nich wyraźnie wskazane. Bez względu na charakter sprawy decyzja ta nie może naruszać praw osób trzecich.
- (47) Należy określić przepisy dotyczące materialnych i formalnych przesłanek ważności umowy dotyczącej wyboru prawa właściwego, tak aby ułatwić małżonkom dokonanie świadomego wyboru oraz aby ich zgoda była respektowana, z myślą o zapewnieniu pewności prawa, a także lepszego dostępu do sądu. Jeżeli chodzi o formalne przesłanki ważności, należy wprowadzić określone gwarancje, dzięki którym małżonkowie będą świadomi skutków swojego wyboru. Umowa dotycząca wyboru prawa właściwego powinna być co najmniej sporządzona na piśmie, opatrzona datą i podpisana przez obie strony. Jeżeli jednak prawo państwa członkowskiego, w którym oboje małżonkowie mają miejsce zwykłego pobytu w chwili zawarcia umowy, przewiduje dodatkowe zasady formalne, należy ich przestrzegać. Jeżeli w chwili zawierania umowy miejsca zwykłego pobytu małżonków znajdują się w różnych państwach członkowskich, które ustanowiły odmienne zasady formalne, wystarczy przestrzegać zasad jednego z tych państw. Jeżeli w chwili zawarcia umowy tylko jeden z małżonków ma miejsce zwykłego pobytu w państwie członkowskim, które ustanowiło dodatkowe zasady formalne, należy przestrzegać tych zasad.
- (48) Małżeńska umowa majątkowa to rodzaj rozrządzenia majątkiem małżeńskim, którego dopuszczalność i przyjęcie są różne w poszczególnych państwach członkowskich. Aby ułatwić przyjęcie w państwach członkowskich małżeńskich praw majątkowych nabytych w wyniku zawarcia małżeńskiej umowy majątkowej, należy określić przepisy dotyczące formalnych przesłanek ważności małżeńskiej umowy majątkowej. Umowa taka powinna być co najmniej sporządzona na piśmie i opatrzona datą oraz podpisana przez obie strony. Umowa powinna jednak spełniać także dodatkowe wymogi dotyczące formalnych przesłanek ważności, określone w prawie właściwym dla danego małżeńskiego ustroju majątkowego, ustanowione w niniejszym rozporządzeniu oraz w prawie państwa członkowskiego, w którym małżonkowie mają miejsce zwykłego pobytu. W niniejszym rozporządzeniu należy także określić, które prawo ma regulować materialne przesłanki ważności takiej umowy.

- (49) W przypadku niedokonania wyboru prawa właściwego oraz mając na uwadze potrzebę pogodzenia przewidywalności i pewności prawa z rzeczywistą sytuacją pary, w niniejszym rozporządzeniu należy wprowadzić zharmonizowane normy kolizyjne umożliwiające określenie prawa właściwego dla całości majątku małżonków w oparciu o hierarchię łączników. Pierwszym kryterium powinno być pierwsze wspólne miejsce zwykłego pobytu małżonków niedługo po zawarciu przez nich związku małżeńskiego, kolejnym – prawo państwa, którego wspólne obywatelstwo posiadają małżonkowie w chwili zawierania związku małżeńskiego. Jeżeli żadne z tych kryteriów nie ma zastosowania lub jeżeli małżonkowie nie posiadają pierwszego wspólnego miejsca zwykłego pobytu w przypadkach, gdy posiadają oni wspólne podwójne obywatelstwo w chwili zawierania związku małżeńskiego, trzecim kryterium powinno być prawo państwa, z którym małżonkowie mają najściślejsze związki. Stosując trzecie kryterium, należy uwzględnić wszystkie okoliczności oraz wyjaśnić, że należy wziąć pod uwagę związki istniejące w chwili zawierania związku małżeńskiego.
- (50) W przypadku gdy w niniejszym rozporządzeniu odsyła się do obywatelstwa jako łącznika, kwestia traktowania osoby posiadającej wiele obywatelstw jest kwestią wstępną, pozostającą poza zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia, i powinna zostać określona zgodnie z prawem krajowym, w tym również – w stosownych przypadkach – konwencjami międzynarodowymi, przy pełnym poszanowaniu zasad ogólnych Unii. Kwestia ta nie powinna mieć skutków dla ważności wyboru prawa, którego dokonano zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.
- (51) W odniesieniu do ustalania prawa właściwego dla małżeńskiego ustroju majątkowego w przypadku braku wyboru prawa oraz małżeńskiej umowy majątkowej, organ sądowy państwa członkowskiego, na wniosek któregokolwiek z małżonków, powinien w wyjątkowych przypadkach – gdy małżonkowie przeprowadzili się do państwa swojego zwykłego pobytu na dłuższy okres – być w stanie stwierdzić, że można zastosować prawo tego państwa, jeżeli małżonkowie się na nie powoływali. Niezależnie od sprawy, decyzja ta nie może naruszać praw osób trzecich.
- (52) Prawo wskazane jako prawo właściwe dla małżeńskiego ustroju majątkowego powinno regulować małżeński ustrój majątkowy, począwszy od klasyfikacji majątku każdego małżonka lub obojga małżonków według różnych kategorii w czasie trwania związku małżeńskiego i po jego ustaniu aż do ustania stosunków majątkowych. Powinno obejmować wpływ małżeńskiego ustroju majątkowego na stosunki prawne między jednym z małżonków a osobami trzecimi. Jeden z małżonków może jednak powołać się na prawo właściwe dla małżeńskiego ustroju majątkowego wobec osoby trzeciej w celu uregulowania kwestii takiego wpływu jedynie wówczas, gdy stosunki prawne między danym małżonkiem a osobą trzecią powstały w czasie, gdy ta osoba trzecia wiedziała lub powinna była wiedzieć o tym prawie.
- (53) Względy interesu publicznego, takie jak ochrona politycznej, społecznej lub gospodarczej organizacji państwa członkowskiego, powinny uzasadniać umożliwienie – w wyjątkowych przypadkach – sądom i innym właściwym organom państw członkowskich stosowania wyjątków opartych na przepisach wymuszających swoje zastosowanie. Zgodnie z powyższym pojęcie „przepisów wymuszających swoje zastosowanie” powinno obejmować zasady o charakterze nadrzędnym, takie jak zasady ochrony miejsca zamieszkania rodziny. Jednakże ten wyjątek od stosowania prawa właściwego dla małżeńskiego ustroju majątkowego wymaga ścisłej interpretacji, aby pozostawał spójny z celem ogólnym niniejszego rozporządzenia.
- (54) Względy interesu publicznego powinny również umożliwiać sądom i innym właściwym organom zajmującym się sprawami dotyczącymi małżeńskiego ustroju majątkowego w państwach członkowskich nieuwzględnianie – w wyjątkowych okolicznościach – niektórych przepisów prawa obcego, gdy w danym przypadku stosowanie tych przepisów byłoby w sposób oczywisty sprzeczne z porządkiem publicznym (*ordre public*) danego państwa członkowskiego. Jednakże sądy ani inne właściwe organy nie powinny mieć możliwości zastosowania klauzuli porządku publicznego w celu pominięcia prawa innego państwa członkowskiego lub odmowy uznania – lub, w zależności od przypadku, przyjęcia – lub wykonania orzeczenia, dokumentu urzędowego lub ugody sądowej z innego państwa członkowskiego, w sytuacji, w której byłoby to sprzeczne z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej (zwaną dalej „Kartą”), w szczególności z jej art. 21 dotyczącym zasady niedyskryminacji.
- (55) Ponieważ niektóre państwa posiadają dwa lub większą liczbę systemów prawnych lub zbiorów zasad dotyczących spraw regulowanych w niniejszym rozporządzeniu, należy ustanowić przepis określający, w jakim stopniu niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie w różnych jednostkach terytorialnych tych państw.
- (56) Mając na uwadze cel ogólny niniejszego rozporządzenia, jakim jest wzajemne uznawanie wydanych w państwach członkowskich orzeczeń w sprawach dotyczących małżeńskiego ustroju majątkowego, należy ustanowić w niniejszym rozporządzeniu przepisy dotyczące uznawania, wykonalności i wykonania orzeczeń podobne do przepisów przewidzianych w innych aktach prawnych Unii w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych.

- (57) Aby uwzględnić różne systemy regulujące sprawy dotyczące małżeńskiego ustroju majątkowego w państwach członkowskich, niniejsze rozporządzenie powinno gwarantować przyjmowanie i wykonalność we wszystkich państwach członkowskich dokumentów urzędowych odnoszących się do spraw dotyczących małżeńskiego ustroju majątkowego.
- (58) Dokumenty urzędowe powinny wywoływać w innym państwie członkowskim takie same skutki dowodowe jak w państwie członkowskim pochodzenia lub skutki dowodowe najbardziej z nimi porównywalne. Ustalenie skutków dowodowych danego dokumentu urzędowego w innym państwie członkowskim lub skutków najbardziej z nimi porównywalnych powinno być dokonane przez odniesienie do charakteru i zakresu skutków dowodowych danego dokumentu urzędowego w państwie członkowskim pochodzenia. Zatem od prawa państwa członkowskiego pochodzenia zależeć będzie, jakie skutki dowodowe dany dokument urzędowy powinien wywoływać w innym państwie członkowskim.
- (59) „Autentyczność” dokumentu urzędowego powinna być pojęciem autonomicznym, obejmującym takie elementy jak prawdziwość dokumentu, wymogi formalne odnoszące się do dokumentu, uprawnienia organu sporządzającego dokument oraz procedurę, zgodnie z którą sporządzono ten dokument. Powinna również obejmować elementy faktyczne stwierdzone przez właściwy organ w danym dokumencie urzędowym, takie jak fakt, że wskazane strony stały się przed tym organem we wskazanym dniu i że złożyły wskazane oświadczenia. Strona, która chce zakwestionować autentyczność dokumentu urzędowego powinna dokonać tego przed właściwym sądem w państwie członkowskim pochodzenia danego dokumentu urzędowego zgodnie z prawem tego państwa członkowskiego.
- (60) Pojęcie „czynności prawne lub stosunki prawne stwierdzone w dokumencie urzędowym” należy interpretować jako odnoszące się do treści materialnej dokumentu urzędowego. Strona, która chce zakwestionować czynności prawne lub stosunki prawne stwierdzone w dokumencie urzędowym powinna dokonać tego przed sądami mającymi jurysdykcję na mocy niniejszego rozporządzenia, które powinny rozstrzygnąć sprawę zgodnie z prawem właściwym dla małżeńskiego ustroju majątkowego.
- (61) Jeżeli kwestia dotycząca czynności prawnych lub stosunków prawnych stwierdzonych w dokumencie urzędowym jest podnoszona jako uboczna kwestia w postępowaniu przed sądem państwa członkowskiego, sąd ten powinien mieć jurysdykcję do rozpatrzenia tej kwestii.
- (62) Zakwestionowany dokument urzędowy nie powinien wywoływać jakichkolwiek skutków dowodowych w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie pochodzenia, dopóki toczy się sprawa dotycząca jego kwestionowania. Jeżeli kwestionowanie dotyczy tylko konkretnej kwestii odnoszącej się do czynności prawnych lub stosunków prawnych stwierdzonych w dokumencie urzędowym, dany dokument urzędowy nie powinien wywoływać jakichkolwiek skutków dowodowych w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie pochodzenia w odniesieniu do zakwestionowanej kwestii, dopóki toczy się sprawa dotycząca jego kwestionowania. Dokument urzędowy, który został uznany za nieważny w wyniku zakwestionowania, powinien przestać wywoływać jakiekolwiek skutki dowodowe.
- (63) Organ, któremu – w zastosowaniu niniejszego rozporządzenia – przedstawiono by dwa sprzeczne dokumenty urzędowe, powinien ocenić, czy i któremu dokumentowi urzędowemu przyznać pierwszeństwo, mając na uwadze okoliczności danej sprawy. Jeżeli z okoliczności tych nie wynika, czy i któremu dokumentowi urzędowemu przyznać pierwszeństwo, kwestia ta powinna zostać rozstrzygnięta przez sądy mające jurysdykcję na mocy niniejszego rozporządzenia lub, gdy dana kwestia jest podnoszona jako uboczna kwestia w toku postępowania, przez sąd, przed którym wszczęto to postępowanie. W przypadku sprzeczności między dokumentem urzędowym i orzeczeniem, należy wziąć pod uwagę podstawy nieuznawania orzeczeń na mocy niniejszego rozporządzenia.
- (64) Uznanie i wykonanie na mocy niniejszego rozporządzenia orzeczenia dotyczącego małżeńskiego ustroju majątkowego nie powinno w żaden sposób oznaczać uznania związku małżeńskiego, z którego wynika małżeński ustrój majątkowy leżący u podstaw orzeczenia.
- (65) Należy określić relację pomiędzy niniejszym rozporządzeniem a dwustronnymi lub wielostronnymi konwencjami w dziedzinie małżeńskich ustrojów majątkowych, których stronami są państwa członkowskie.
- (66) Niniejsze rozporządzenie nie powinno uniemożliwiać państwom członkowskim, które są stronami Konwencji z dnia 6 lutego 1931 r. między Danią, Finlandią, Islandią, Norwegią i Szwecją zawierającej przepisy prawa prywatnego międzynarodowego dotyczące małżeństwa, adopcji i opieki, zmienionej w 2006 r.; Konwencji z dnia 19 listopada 1934 r. między Danią, Finlandią, Islandią, Norwegią i Szwecją obejmującej przepisy prawa prywatnego międzynarodowego dotyczące dziedziczenia, testamentów i zarządzania spadkiem, zmienionej w czerwcu 2012 r.; oraz Konwencji z dnia 11 października 1977 r. między Danią, Finlandią, Islandią, Norwegią i Szwecją o uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń w sprawach cywilnych, stosowania nadal niektórych postanowień

tych konwencji w zakresie, w jakim przewidują one uproszczone i sprawniejsze procedury uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych w sprawach dotyczących małżeńskich ustrojów majątkowych.

- (67) Aby ułatwić stosowanie niniejszego rozporządzenia, należy wprowadzić przepis nakładający na państwa członkowskie obowiązek przekazywania określonych informacji na temat ich prawodawstwa i procedur związanych z małżeńskimi ustrojami majątkowymi w ramach europejskiej sieci sądowej w sprawach cywilnych i handlowych ustanowionej na mocy decyzji Rady 2001/470/WE⁽¹⁾. Aby umożliwić terminowe opublikowanie w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* wszystkich informacji istotnych dla praktycznego stosowania niniejszego rozporządzenia, państwa członkowskie powinny również przekazać takie informacje Komisji przed rozpoczęciem stosowania niniejszego rozporządzenia.
- (68) Równocześnie, aby ułatwić stosowanie niniejszego rozporządzenia oraz umożliwić korzystanie z nowoczesnych technologii komunikacyjnych, należy przewidzieć wzory formularzy zaświadczeń przedkładanych w związku z wnioskiem o stwierdzenie wykonalności orzeczenia, dokumentu urzędowego lub ugody sądowej.
- (69) Przy ustalaniu okresów i terminów przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu należy stosować rozporządzenie Rady (EWG, Euratom) nr 1182/71⁽²⁾.
- (70) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w odniesieniu do ustanowienia zaświadczeń i formularzy dotyczących stwierdzenia wykonalności orzeczeń, ugód sądowych i dokumentów urzędowych oraz do wprowadzania do nich zmian. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁽³⁾.
- (71) W przypadku przyjmowania aktów wykonawczych ustanawiających oraz zmieniających zaświadczenia i formularze przewidziane w niniejszym rozporządzeniu, należy stosować procedurę doradczą.
- (72) Cele niniejszego rozporządzenia, a mianowicie swobodny przepływ osób w Unii, umożliwienie małżonkom organizacji stosunków majątkowych między nimi oraz z osobami trzecimi, zarówno na czas trwania związku, jak i w przypadku ustania stosunków majątkowych, oraz większa przewidywalność i pewność prawa, nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na rozmiary i skutki niniejszego rozporządzenia możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii, w stosownych przypadkach w drodze wzmocnionej współpracy między państwami członkowskimi. Zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej, Unia ma zatem kompetencje do działania. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (73) Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych oraz jest zgodne z zasadami uznanymi w Karcie, w szczególności art. 7, 9, 17, 21 i 47 dotyczących, odpowiednio, poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, prawa do zawarcia małżeństwa i do założenia rodziny zgodnie z ustawami krajowymi, prawa własności, zasady niedyskryminacji oraz prawa do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu. Niniejsze rozporządzenie powinno być stosowane przez sądy i inne właściwe organy państw członkowskich zgodnie z tymi prawami i zasadami,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

ZAKRES STOSOWANIA I DEFINICJE

Artykuł 1

Zakres stosowania

1. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do małżeńskich ustrojów majątkowych.

Niniejszego rozporządzenia nie stosuje się do spraw podatkowych, celnych ani administracyjnych.

⁽¹⁾ Decyzja Rady 2001/470/WE z dnia 28 maja 2001 r. ustanawiająca Europejską Sieć Sądową w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. L 174 z 27.6.2001, s. 25).

⁽²⁾ Rozporządzenie Rady (EWG, Euratom) nr 1182/71 z dnia 3 czerwca 1971 r. określające zasady mające zastosowanie do okresów, dat i terminów (Dz.U. L 124 z 8.6.1971, s. 1).

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

2. Z zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia wyłączone są:
- a) zdolność prawna małżonków;
 - b) istnienie, ważność lub uznanie małżeństwa;
 - c) zobowiązania alimentacyjne;
 - d) dziedziczenie majątku po zmarłym małżonku;
 - e) zabezpieczenie społeczne;
 - f) uprawnienie do przekazania lub dostosowania między małżonkami – w przypadku rozwodu, separacji prawnej lub unieważnienia małżeństwa – praw do świadczeń emerytalnych lub rentowych nabytych podczas trwania związku małżeńskiego, które nie przysporzyły dochodów z tytułu świadczeń emerytalnych podczas trwania związku małżeńskiego;
 - g) charakter praw rzeczowych odnoszących się do majątku; oraz
 - h) wszelkie wpisy do rejestru praw do nieruchomości lub rzeczy ruchomych, łącznie z wymogami prawnymi dotyczącymi takich wpisów, oraz skutki wpisu lub braku wpisu takich praw do rejestru.

Artykuł 2

Właściwość w sprawach dotyczących małżeńskich ustrojów majątkowych w państwach członkowskich

Niniejsze rozporządzenie nie wpływa na właściwość organów państw członkowskich w zakresie rozpatrywania spraw dotyczących małżeńskich ustrojów majątkowych.

Artykuł 3

Definicje

1. Do celów niniejszego rozporządzenia:
- a) „małżeński ustrój majątkowy” oznacza zbiór zasad dotyczących stosunków majątkowych między małżonkami oraz w ich stosunkach ze stronami trzecimi, wynikających z małżeństwa lub jego ustania;
 - b) „małżeńska umowa majątkowa” oznacza każdą umowę między małżonkami lub przyszłymi małżonkami, która reguluje ich małżeński ustrój majątkowy;
 - c) „dokument urzędowy” oznacza dokument dotyczący małżeńskiego ustroju majątkowego, który to dokument został oficjalnie sporządzony lub zarejestrowany jako dokument urzędowy w państwie członkowskim i którego autentyczność:
 - (i) dotyczy podpisu i treści dokumentu urzędowego; oraz
 - (ii) została stwierdzona przez organ publiczny lub inny organ uprawniony do tego przez państwo członkowskie pochodzenia;
 - d) „orzeczenie” oznacza każde orzeczenie w sprawie dotyczącej małżeńskiego ustroju majątkowego wydane przez sąd państwa członkowskiego, niezależnie od nazwy takiego orzeczenia, w tym postanowienie w przedmiocie kosztów postępowania wydane przez urzędnika sądowego;
 - e) „ugoda sądowa” oznacza ugodę w sprawie dotyczącej małżeńskiego ustroju majątkowego, która to ugoda została zatwierdzona przez sąd lub zawarta przed sądem w toku postępowania;

- f) „państwo członkowskie pochodzenia” oznacza państwo członkowskie, w którym wydano orzeczenie, sporządzono dokument urzędowy lub zatwierdzono lub zawarto ugodę sądową;
- g) „państwo członkowskie wykonania” oznacza państwo członkowskie, w którym wystąpiono o uznanie lub wykonanie orzeczenia, dokumentu urzędowego lub ugody sądowej.

2. Do celów niniejszego rozporządzenia termin „sąd” oznacza każdy organ sądowy i wszystkie inne organy oraz przedstawiciele zawodów prawniczych właściwych w sprawach dotyczących małżeńskich ustrojów majątkowych, którzy sprawują funkcje sędziowskie lub działają na podstawie przekazania uprawnień przez organ sądowy lub pod kontrolą organu sądowego, pod warunkiem że takie inne organy i tacy przedstawiciele zawodów prawniczych oferują gwarancje w zakresie bezstronności i prawa wszystkich stron do bycia wysłuchanymi oraz pod warunkiem że ich orzeczenia lub decyzje na mocy prawa państwa członkowskiego, w którym działają:

- a) mogą być poddane kontroli sądowej; oraz
- b) mają moc i skutek podobne do orzeczenia organu sądowego w takiej samej sprawie.

Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o innych organach oraz przedstawicielach zawodów prawniczych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 64.

ROZDZIAŁ II

JURYSDYKCJA

Artykuł 4

Jurysdykcja w przypadku śmierci jednego z małżonków

W przypadku gdy do sądu państwa członkowskiego wniesiono sprawę dotyczącą spadku po małżonku na mocy rozporządzenia (UE) nr 650/2012, sądy tego państwa mają jurysdykcję w sprawach dotyczących małżeńskiego ustroju majątkowego powstałych w związku z tą sprawą spadkową.

Artykuł 5

Jurysdykcja w przypadku rozwodu, separacji prawnej lub unieważnienia związku małżeńskiego

1. Bez uszczerbku dla ust. 2, w przypadku gdy do sądu państwa członkowskiego wniesiono powództwo o rozwód, separację prawną lub unieważnienie związku małżeńskiego na mocy rozporządzenia (WE) nr 2201/2003, sądy tego państwa mają jurysdykcję w sprawach dotyczących małżeńskiego ustroju majątkowego, związanych z tym powództwem.
2. Jurysdykcja w sprawach dotyczących małżeńskich ustrojów majątkowych określona w ust. 1 podlega umowie małżonków, w przypadku gdy sąd, do którego wniesiono powództwo o rozwód, separację prawną lub unieważnienie związku małżeńskiego:
 - a) jest sądem państwa członkowskiego, w którym powód ma miejsce zwykłego pobytu i w którym zamieszkiwał przez co najmniej rok bezpośrednio przed złożeniem wniosku, zgodnie z art. 3 ust. 1 lit. a) tiret piąte rozporządzenia (WE) nr 2201/2003;
 - b) jest sądem państwa członkowskiego, którego powód jest obywatelem, w którym ma on miejsce zwykłego pobytu i w którym zamieszkiwał przez co najmniej sześć miesięcy bezpośrednio przed złożeniem wniosku, zgodnie z art. 3 ust. 1 lit. a) tiret szóste rozporządzenia (WE) nr 2201/2003;
 - c) wniesiono do niego sprawę na mocy art. 5 rozporządzenia (WE) nr 2201/2003 w przypadkach zmiany separacji prawnej w rozwód; lub
 - d) wniesiono do niego sprawę na mocy art. 7 rozporządzenia (WE) nr 2201/2003 w przypadkach pozostałych jurysdykcji.

3. Jeżeli umowę, o której mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, zawarto przed wniesieniem do sądu sprawy dotyczącej małżeńskiego ustroju majątkowego, musi ona być zgodna z art. 7 ust. 2.

Artykuł 6

Jurysdykcja w innych przypadkach

W przypadku gdy żaden sąd danego państwa członkowskiego nie ma jurysdykcji na mocy art. 4 lub 5, lub w przypadkach innych niż te przewidziane w tych artykułach, jurysdykcję w sprawie dotyczącej małżeńskiego ustroju majątkowego mają sądy państwa członkowskiego:

- a) na którego terytorium małżonkowie mają miejsce zwykłego pobytu w chwili wniesienia sprawy do sądu, lub w przypadku gdy nie zachodzi ta okoliczność;
- b) na którego terytorium małżonkowie mieli ostatnie miejsce zwykłego pobytu, o ile jedno z nich nadal tam zamieszkuje w chwili wniesienia sprawy do sądu, lub w przypadku, gdy nie zachodzi ta okoliczność;
- c) na którego terytorium pozwany ma miejsce zwykłego pobytu w chwili wniesienia sprawy do sądu, lub w przypadku, gdy nie zachodzi ta okoliczność;
- d) którego obywatelstwo posiadają oboje małżonkowie w chwili wniesienia sprawy do sądu.

Artykuł 7

Wybór sądu

1. W przypadkach objętych zakresem stosowania art. 6 strony mogą umówić się, że sądy państwa członkowskiego, którego prawo jest właściwe na mocy art. 22 lub art. 26 ust. 1 lit. a) lub b), lub sądy państwa członkowskiego, w którym zawarto związek małżeński, mają wyłączną jurysdykcję w sprawach dotyczących ich małżeńskiego ustroju majątkowego.

2. Umowa, o której mowa w ust. 1, jest sporządzona na piśmie, opatrzona datą i podpisana przez strony. Każde przekazanie informacji za pomocą środków elektronicznych umożliwiające trwały zapis umowy uznaje się za równoważne ze sporządzeniem na piśmie.

Artykuł 8

Jurysdykcja oparta na wdaniu się w spór pozwanego

1. Oprócz jurysdykcji wynikającej z innych przepisów niniejszego rozporządzenia, jurysdykcję zachowuje sąd państwa członkowskiego, którego prawo jest właściwe na mocy art. 22 lub art. 26 ust. 1 lit. a) lub b), przed którym to sądem pozwany wdał się w spór. Niniejszy przepis nie ma zastosowania w przypadku, gdy pozwany wdał się w spór w celu zakwestionowania jurysdykcji lub w przypadkach objętych zakresem stosowania art. 4 lub art. 5 ust. 1.

2. Przed uznaniem swojej jurysdykcji na mocy ust. 1, sąd zapewnia poinformowanie pozwanego o przysługującym mu prawie do kwestionowania jurysdykcji oraz o skutkach wdania się w spór lub niewdania się w spór.

Artykuł 9

Jurysdykcja przemienna

1. W drodze wyjątku, jeżeli sąd państwa członkowskiego mający jurysdykcję na mocy art. 4, 6, 7 lub 8 stwierdzi, że na mocy przepisów jego prawa prywatnego międzynarodowego dane małżeństwo nie jest uznawane do celów postępowania w sprawie małżeńskiego ustroju majątkowego, może on odmówić wykonania swojej jurysdykcji. Jeżeli sąd odmawia wykonania swojej jurysdykcji, czyni to bez zbędnej zwłoki.

2. W przypadku gdy sąd mający jurysdykcję na mocy art. 4 lub 6 odmawia wykonania swojej jurysdykcji oraz gdy strony umówiły się co do przyznania jurysdykcji sądom innego państwa członkowskiego zgodnie z art. 7, jurysdykcję w sprawach dotyczących małżeńskich ustrojów majątkowych mają sądy tego państwa członkowskiego.

W innych przypadkach jurysdykcję w sprawie małżeńskiego ustroju majątkowego mają sądy każdego innego państwa członkowskiego na mocy art. 6 lub 8 lub sądy państwa członkowskiego, w którym zawarto związek małżeński.

3. Niniejszy artykuł nie ma zastosowania w przypadkach, gdy strony uzyskały rozwód, separację prawną lub unieważnienie związku małżeńskiego, które podlegają uznaniu w państwie członkowskim siedziby sądu.

Artykuł 10

Jurysdykcja pomocnicza

W przypadku gdy żaden sąd danego państwa członkowskiego nie ma jurysdykcji na mocy art. 4, 5, 6, 7 lub 8 lub gdy wszystkie sądy na mocy art. 9 odmówiły wykonania swojej jurysdykcji, a żaden sąd nie ma jurysdykcji na mocy art. 9 ust. 2, jurysdykcję mają sądy państwa członkowskiego, na którego terytorium znajduje się majątek nieruchomy należący do jednego małżonka lub obu małżonków; jednak w tym przypadku sąd, do którego wniesiono sprawę, ma jurysdykcję jedynie w zakresie danego majątku nieruchomego.

Artykuł 11

Forum necessitatis

W przypadku gdy żaden sąd państwa członkowskiego nie ma jurysdykcji zgodnie z art. 4, 5, 6, 7, 8 lub 10, lub gdy wszystkie sądy na mocy art. 9 odmówiły wykonania swojej jurysdykcji, a żaden sąd państwa członkowskiego nie ma jurysdykcji na mocy art. 9 ust. 2 lub art. 10, sądy państwa członkowskiego mogą – w wyjątkowych przypadkach – orzekać w sprawie dotyczącej małżeńskiego ustroju majątkowego, jeżeli postępowanie nie może zostać we właściwy sposób wszczęte lub przeprowadzone lub nie byłoby ono możliwe w państwie trzecim, z którym sprawa jest ściśle związana.

Sprawa musi mieć wystarczający związek z państwem członkowskim sądu, do którego ją wniesiono.

Artykuł 12

Powództwa wzajemne

Sąd, przed którym toczy się postępowanie na mocy art. 4, 5, 6, 7, 8, art. 9 ust. 2, art. 10 lub 11, ma także jurysdykcję w sprawie powództwa wzajemnego, o ile wchodzi ono w zakres stosowania niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 13

Ograniczenie postępowania

1. W przypadku gdy majątek zmarłego, którego sprawa spadkowa wchodzi w zakres stosowania rozporządzenia (UE) nr 650/2012, obejmuje składniki majątku znajdujące się w państwie trzecim, sąd, do którego wniesiono sprawę dotyczącą małżeńskiego ustroju majątkowego, może na wniosek jednej ze stron zdecydować o nieorzekaniu w odniesieniu do jednego lub większej liczby tych składników majątku, jeżeli można oczekiwać, że jego orzeczenie odnoszące się do tych składników majątku nie będzie uznane ani, w stosownych przypadkach, nie zostanie stwierdzona jego wykonalność w tym państwie trzecim.

2. Ust. 1 pozostaje bez wpływu na prawo stron do ograniczenia zakresu postępowania na mocy przepisów państwa członkowskiego sądu, do którego wniesiono sprawę.

Artykuł 14

Wniesienie sprawy do sądu

Do celów niniejszego rozdziału sprawę uważa się za wniesioną do sądu:

- a) w chwili złożenia w sądzie dokumentu wszczynającego postępowanie lub dokumentu równorzędnego, pod warunkiem że wnioskodawca nie zaniedbał następnie podjęcia czynności, do których był zobowiązany, aby dokument został doręczony pozwanemu;
- b) jeżeli dokument ma być doręczony przed złożeniem go w sądzie – w chwili gdy otrzymał go organ odpowiedzialny za doręczenie, pod warunkiem że wnioskodawca nie zaniedbał następnie podjęcia czynności, jakie zobowiązany był podjąć w celu złożenia tego dokumentu w sądzie; lub
- c) jeżeli postępowanie zostało wszczęte przez sąd z urzędu – w chwili gdy sąd podjął decyzję o wszczęciu tego postępowania lub, w przypadku gdy taka decyzja nie jest wymagana, w chwili zarejestrowania sprawy przez sąd.

Artykuł 15

Badanie jurysdykcji

W przypadku gdy do sądu państwa członkowskiego wniesiono sprawę dotyczącą małżeńskiego ustroju majątkowego, co do której sąd ten nie ma jurysdykcji na mocy niniejszego rozporządzenia, sąd ten stwierdza z urzędu brak swojej jurysdykcji.

Artykuł 16

Badanie dopuszczalności postępowania

1. W przypadku gdy pozwany mający miejsce zwykłego pobytu na terytorium państwa innego niż państwo członkowskie, w którym wytoczono powództwo, nie wda się w spór, sąd mający jurysdykcję na mocy niniejszego rozporządzenia zawiesza postępowanie do czasu wykazania, że pozwany miał możliwość otrzymania dokumentu wszczynającego postępowanie lub dokumentu równorzędnego w terminie umożliwiającym mu przygotowanie obrony, lub że podjęte zostały w tym celu wszelkie niezbędne czynności.

2. W miejsce ust. 1 niniejszego artykułu stosuje się art. 19 rozporządzenia (WE) nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽¹⁾, jeżeli dokument wszczynający postępowanie lub dokument równorzędny musiał zostać przekazany z jednego państwa członkowskiego do innego państwa członkowskiego zgodnie z tym rozporządzeniem.

3. W przypadku gdy rozporządzenie (WE) nr 1393/2007 nie ma zastosowania, stosuje się art. 15 konwencji haskiej z dnia 15 listopada 1965 r. o doręczaniu za granicą dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych lub handlowych, jeżeli dokument wszczynający postępowanie lub dokument równorzędny musiał zostać przekazany za granicę zgodnie z tą konwencją.

⁽¹⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczące doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych („doręczanie dokumentów”) oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1348/2000 (Dz.U. L 324 z 10.12.2007, s. 79).

*Artykuł 17***Zawisłość sprawy**

1. W sytuacji gdy do sądów różnych państw członkowskich wniesiono sprawy o to samo roszczenie między tymi samymi stronami, każdy sąd, do którego wniesiono sprawę później, z urzędu zawiesza postępowanie do czasu stwierdzenia jurysdykcji sądu, do którego najpierw wniesiono sprawę.
2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, na wniosek sądu, przed którym toczy się spór, każdy inny sąd, do którego wniesiono sprawę, niezwłocznie informuje pierwszy sąd o dacie wniesienia do niego sprawy.
3. W przypadku gdy stwierdzona zostanie jurysdykcja sądu, do którego najpierw wniesiono sprawę, sąd, do którego wniesiono sprawę później, stwierdza brak swojej jurysdykcji na rzecz tego sądu.

*Artykuł 18***Sprawy pozostające ze sobą w związku**

1. W przypadku gdy przed sądami różnych państw członkowskich zawisły sprawy pozostające ze sobą w związku, każdy sąd, do którego wniesiono sprawę później, może zawiesić postępowanie.
2. W przypadku gdy sprawy, o których mowa w ust. 1, są zawisłe w pierwszej instancji, każdy sąd, do którego wniesiono sprawę później, może także – na wniosek jednej ze stron – stwierdzić brak swojej jurysdykcji, jeżeli sąd, do którego najpierw wniesiono sprawę, ma jurysdykcję w danych sprawach, a jego prawo dopuszcza połączenie spraw.
3. Do celów niniejszego artykułu za sprawy pozostające ze sobą w związku uważa się sprawy, które łączy tak ścisły związek, że wskazane jest ich łączne rozpoznanie i rozstrzygnięcie, aby uniknąć wydania w oddzielnych postępowaniach niedających się pogodzić orzeczeń.

*Artykuł 19***Środki tymczasowe, w tym środki zabezpieczające**

Wniosek o zastosowanie środków tymczasowych, w tym środków zabezpieczających, przewidzianych w prawie państwa członkowskiego, może zostać wniesiony do sądu tego państwa członkowskiego także wówczas, gdy na mocy niniejszego rozporządzenia sprawa główna należy do jurysdykcji sądów innego państwa członkowskiego.

ROZDZIAŁ III

PRAWO WŁAŚCIWE*Artykuł 20***Powszechne stosowanie**

Prawo wskazane jako właściwe przez niniejsze rozporządzenie stosuje się niezależnie od tego, czy jest ono prawem państwa członkowskiego.

*Artykuł 21***Jednolitość prawa właściwego**

Prawo właściwe dla małżeńskiego ustroju majątkowego na mocy art. 22 lub 26 stosuje się do wszystkich składników majątku wchodzących w zakres ustroju, niezależnie od tego, gdzie składniki majątku się znajdują.

*Artykuł 22***Wybór prawa właściwego**

1. Małżonkowie lub przyszli małżonkowie mogą umówić się co do wyznaczenia lub zmiany prawa właściwego dla ich małżeńskiego ustroju majątkowego, pod warunkiem że jest to jedno z następujących praw:
 - a) prawo państwa, w którym małżonkowie lub przyszli małżonkowie, lub jedno z nich, mają miejsce zwykłego pobytu w chwili zawarcia umowy; lub
 - b) prawo państwa, którego obywatelstwo w chwili zawarcia umowy posiada którekolwiek z małżonków lub przyszłych małżonków.
2. O ile małżonkowie nie umówią się inaczej, zmiana prawa właściwego dla małżeńskiego ustroju majątkowego dokonana podczas trwania związku małżeńskiego ma skutek jedynie na przyszłość.
3. Wszelkie działające wstecz zmiany prawa właściwego na mocy ust. 2 nie mogą naruszać praw osób trzecich wynikających z tego prawa.

*Artykuł 23***Formalne przesłanki ważności umowy dotyczącej wyboru prawa właściwego**

1. Umowa, o której mowa w art. 22, jest sporządzana na piśmie, opatrywana datą i podpisywana przez oboje małżonków. Każde przekazanie informacji za pomocą środków elektronicznych umożliwiające trwały zapis umowy uznaje się za równoważne ze sporządzeniem na piśmie.
2. Jeżeli prawo państwa członkowskiego, w którym oboje małżonkowie mają miejsce zwykłego pobytu w chwili zawarcia umowy, przewiduje dodatkowe wymogi formalne dla małżeńskich umów majątkowych, wymogi te mają zastosowanie.
3. Jeżeli w chwili zawarcia umowy miejsca zwykłego pobytu małżonków znajdują się w różnych państwach członkowskich, a przepisy tych państw przewidują odmienne wymogi formalne dla małżeńskich umów majątkowych, umowa spełnia formalne przesłanki ważności, jeżeli spełnia ona wymogi prawa któregośkolwiek z tych państw.
4. Jeżeli w chwili zawarcia umowy tylko jedno z małżonków ma miejsce zwykłego pobytu w państwie członkowskim, które przewiduje dodatkowe wymogi formalne dla małżeńskich umów majątkowych, wymogi te mają zastosowanie.

*Artykuł 24***Zgoda i materialne przesłanki ważności**

1. Istnienie i ważność umowy dotyczącej wyboru prawa lub któregośkolwiek z jej postanowień ustala się według prawa, któremu na mocy art. 22 podlegałyby ta umowa, gdyby umowa lub postanowienie były ważne.

2. Jedno z małżonków może jednak – w celu wykazania, że nie wyraziło zgody – powołać się na prawo państwa, w którym w chwili wytoczenia powództwa znajdowało się jego miejsce zwykłego pobytu, jeżeli z okoliczności wynika, że nie byłoby uzasadnione dokonywanie oceny skutków jego zachowania zgodnie z prawem określonym w ust. 1.

Artykuł 25

Formalne przesłanki ważności małżeńskiej umowy majątkowej

1. Małżeńska umowa majątkowa jest sporządzana na piśmie, opatrywana datą oraz podpisywana przez oboje małżonków. Każde przekazanie informacji za pomocą środków elektronicznych umożliwiające trwały zapis umowy uznaje się za równoważne ze sporządzeniem na piśmie.

2. Jeżeli prawo państwa członkowskiego, w którym oboje małżonkowie mają miejsce zwykłego pobytu w chwili zawarcia umowy, przewiduje dodatkowe wymogi formalne dla małżeńskich umów majątkowych, wymogi te mają zastosowanie.

Jeżeli w chwili zawarcia umowy miejsca zwykłego pobytu małżonków znajdują się w różnych państwach członkowskich, a przepisy tych państw przewidują odmienne wymogi formalne dla małżeńskich umów majątkowych, umowa spełnia formalne przesłanki ważności, jeżeli spełnia ona wymogi prawa któregośkolwiek z tych państw.

Jeżeli w chwili zawarcia umowy tylko jedno z małżonków ma miejsce zwykłego pobytu w państwie członkowskim, które przewiduje dodatkowe wymogi formalne dla małżeńskich umów majątkowych, wymogi te mają zastosowanie.

3. Jeżeli prawo właściwe dla małżeńskiego ustroju majątkowego nakłada dodatkowe wymogi formalne, wymogi te mają zastosowanie.

Artykuł 26

Prawo właściwe w przypadku niedokonania wyboru przez strony

1. W przypadku braku umowy dotyczącej wyboru prawa na mocy art. 22, prawem właściwym dla małżeńskiego ustroju majątkowego jest prawo państwa:

- a) w którym małżonkowie mają pierwsze wspólne miejsce zwykłego pobytu po zawarciu związku małżeńskiego, lub w przypadku gdy nie zachodzi ta okoliczność;
- b) którego obywatelstwo posiadali oboje małżonkowie w chwili zawarcia związku małżeńskiego, lub w przypadku gdy nie zachodzi ta okoliczność;
- c) z którym małżonkowie wspólnie mają najściślejszy związek w chwili zawarcia związku małżeńskiego, z uwzględnieniem wszystkich okoliczności.

2. Jeżeli małżonkowie mają więcej niż jedno wspólne obywatelstwo w chwili zawarcia związku małżeńskiego, zastosowanie mają wyłącznie ust. 1 lit. a) i c).

3. W drodze wyjątku oraz na wniosek któregośkolwiek z małżonków organ sądowy mający jurysdykcję w sprawach dotyczących małżeńskiego ustroju majątkowego może postanowić, że małżeński ustrój majątkowy będzie regulowany przez prawo państwa innego niż państwo, którego prawo jest właściwe na mocy ust. 1 lit. a), jeżeli wnioskodawca wykaże, że:

- a) małżonkowie mieli ostatnie wspólne miejsce zwykłego pobytu w tym innym państwie przez znacząco dłuższy okres czasu niż w państwie wskazanym na mocy ust. 1 lit. a); oraz
- b) obydwoje małżonkowie powoływali się na prawo tego innego państwa przy ustalaniu lub planowaniu ich stosunków majątkowych.

Prawo tego innego państwa stosuje się od chwili zawarcia związku małżeńskiego, chyba że jedno z małżonków się na to nie zgodzi. W tym ostatnim przypadku prawo tego innego państwa będzie wywierało skutek od chwili ustalenia ostatniego wspólnego miejsca zwykłego pobytu w tym innym państwie.

Stosowanie prawa innego państwa nie może naruszać praw osób trzecich wynikających z prawa właściwego na mocy ust. 1 lit. a).

Niniejszy ustęp nie ma zastosowania, gdy małżonkowie zawarli małżeńską umowę majątkową przed ustaleniem ich ostatniego wspólnego miejsca zwykłego pobytu w tym innym państwie.

Artykuł 27

Zakres stosowania prawa właściwego

Prawo właściwe dla małżeńskich ustrojów majątkowych na mocy niniejszego rozporządzenia reguluje między innymi:

- a) klasyfikację majątku każdego małżonka lub obojga małżonków według różnych kategorii podczas trwania związku małżeńskiego i po jego ustaniu;
- b) przenoszenie majątku między kategoriami;
- c) odpowiedzialność jednego małżonka za zobowiązania i długi drugiego małżonka;
- d) uprawnienia, prawa i obowiązki jednego z małżonków lub obojga małżonków w odniesieniu do majątku;
- e) ustanie małżeńskiego ustroju majątkowego oraz podział majątku lub ustanie stosunków majątkowych;
- f) skutki małżeńskiego ustroju majątkowego dla stosunków prawnych między jednym z małżonków a osobami trzecimi; oraz
- g) materialne przesłanki ważności małżeńskiej umowy majątkowej.

Artykuł 28

Skutki w odniesieniu do osób trzecich

1. Niezależnie od art. 27 lit. f), małżonek nie może powoływać się na prawo właściwe dla małżeńskiego ustroju majątkowego między małżonkami wobec osoby trzeciej w sporze między tą osobą trzecią i jednym z małżonków lub obojgiem małżonków, chyba że ta osoba trzecia wiedziała o tym prawie lub, przy zachowaniu należytej staranności, powinna była o nim wiedzieć.

2. Uznaje się, że osoba trzecia posiada tę wiedzę o prawie właściwym dla małżeńskiego ustroju majątkowego, jeżeli:

- a) prawo to jest prawem:
 - (i) państwa, którego prawo jest właściwe dla transakcji między jednym z małżonków a osobą trzecią;
 - (ii) państwa, w którym umawiający się małżonek i osoba trzecia mają miejsce zwykłego pobytu; lub
 - (iii) w sprawach dotyczących nieruchomości – państwa, w którym znajduje się ta nieruchomość;lub
- b) którykolwiek z małżonków spełnił mające zastosowanie wymogi dotyczące ujawnienia lub rejestracji małżeńskiego ustroju majątkowego określone w prawie:
 - (i) państwa, którego prawo jest właściwe dla transakcji między jednym z małżonków a osobą trzecią;

- (ii) państwa, w którym umawiający się małżonek i osoba trzecia mają miejsce zwykłego pobytu; lub
 - (iii) w sprawach dotyczących nieruchomości – państwa, w którym znajduje się ta nieruchomość.
3. W przypadku gdy małżonek nie może powoływać się na prawo właściwe dla małżeńskiego ustroju majątkowego między małżonkami wobec osoby trzeciej na mocy ust. 1, skutki małżeńskiego ustroju majątkowego w odniesieniu do osoby trzeciej są regulowane przez:
- a) prawo państwa, którego prawo jest właściwe dla transakcji między jednym z małżonków a osobą trzecią; lub
 - b) w sprawach dotyczących nieruchomości lub zarejestrowanych składników majątku lub praw – prawo państwa, w którym znajduje się ta nieruchomość lub w którym zarejestrowane są składniki majątku lub prawa.

Artykuł 29

Dostosowanie praw rzeczowych

W przypadku gdy dana osoba powołuje się na prawo rzeczowe, przysługujące jej zgodnie z prawem właściwym dla małżeńskiego ustroju majątkowego, a dane prawo rzeczowe nie jest znane w prawie państwa członkowskiego, w którym się na nie powołano, prawo to podlega, o ile zachodzi taka potrzeba i w zakresie, w jakim jest to możliwe, dostosowaniu do najbardziej odpowiadającego mu prawa rzeczowego przewidzianego w prawie tego państwa, z uwzględnieniem celów i interesów, którym służy określone prawo rzeczowe, oraz związanych z nim skutków.

Artykuł 30

Przepisy wymuszające swoje zastosowanie

1. Żaden z przepisów niniejszego rozporządzenia nie może ograniczać stosowania wymuszających swoje zastosowanie przepisów państwa sądu.
2. Przepisy wymuszające swoje zastosowanie to przepisy, których przestrzeganie uważane jest przez państwo za tak istotny element ochrony jego interesów publicznych, takich jak organizacja polityczna, społeczna lub gospodarcza, że znajdują one zastosowanie do wszelkich sytuacji objętych ich zakresem, bez względu na to, jakie prawo jest właściwe dla małżeńskiego ustroju majątkowego na mocy niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 31

Porządek publiczny (*ordre public*)

Stosowania przepisu prawa któregośkolwiek państwa wskazanego przez niniejsze rozporządzenie można odmówić jedynie wówczas, gdy takie stosowanie jest w sposób oczywisty niezgodne z porządkiem publicznym (*ordre public*) państwa sądu.

Artykuł 32

Wyłączenie odesłania

Stosowanie prawa któregośkolwiek państwa wskazanego przez niniejsze rozporządzenie oznacza stosowanie przepisów prawa obowiązującego w tym państwie innych niż przepisy prawa prywatnego międzynarodowego.

*Artykuł 33***Państwa posiadające więcej niż jeden system prawny – terytorialne kolizje praw**

1. W przypadku gdy prawo wskazane przez niniejsze rozporządzenie jest prawem państwa, które składa się z szeregu jednostek terytorialnych, a każda z nich posiada swoje własne przepisy dotyczące małżeńskich ustrojów majątkowych, wewnętrzne przepisy kolizyjne tego państwa określają odpowiednią jednostkę terytorialną, której prawo ma być właściwe.
2. W przypadku braku takich wewnętrznych przepisów kolizyjnych:
 - a) każde odniesienie do prawa państwa, o którym mowa w ust. 1, jest rozumiane, do celów ustalenia prawa właściwego zgodnie z przepisami odwołującymi się do miejsca zwykłego pobytu małżonków, jako dotyczące prawa jednostki terytorialnej, w której małżonkowie mają miejsce zwykłego pobytu;
 - b) każde odniesienie do prawa państwa, o którym mowa w ust. 1, jest rozumiane, do celów ustalenia prawa właściwego zgodnie z przepisami odwołującymi się do obywatelstwa małżonków, jako dotyczące prawa jednostki terytorialnej, z którą małżonkowie mają najściślejszy związek;
 - c) każde odniesienie do prawa państwa, o którym mowa w ust. 1, jest rozumiane, do celów ustalenia prawa właściwego zgodnie z jakimikolwiek innymi przepisami odwołującymi się do innych elementów jako łączników, jako dotyczące prawa jednostki terytorialnej, w której znajduje się dany element.

*Artykuł 34***Państwa posiadające więcej niż jeden system prawny – kolizje praw dotyczących różnych kategorii osób**

W odniesieniu do państwa, które ma dwa lub większą liczbę systemów prawnych lub zbiorów przepisów mających zastosowanie do różnych kategorii osób w zakresie małżeńskich ustrojów majątkowych, każde odniesienie do prawa takiego państwa jest rozumiane jako dotyczące systemu prawnego lub zbioru przepisów określonego przepisami obowiązującymi w tym państwie. W przypadku braku takich przepisów zastosowanie ma system prawny lub zbiór przepisów, z którymi małżonkowie mają najściślejszy związek.

*Artykuł 35***Niestosowanie niniejszego rozporządzenia do wewnętrznych kolizji praw**

Państwo członkowskie składające się z szeregu jednostek terytorialnych posiadających swoje własne przepisy dotyczące małżeńskich ustrojów majątkowych nie jest zobowiązane do stosowania niniejszego rozporządzenia do kolizji praw występującej wyłącznie między takimi jednostkami terytorialnymi.

ROZDZIAŁ IV

UZNAWANIE, WYKONALNOŚĆ I WYKONYWANIE ORZECZEŃ*Artykuł 36***Uznawanie**

1. Orzeczenie wydane w jednym państwie członkowskim jest uznawane w innych państwach członkowskich bez potrzeby przeprowadzania specjalnego postępowania.

2. Każda zainteresowana strona, która podnosi kwestię uznania orzeczenia jako główny przedmiot sporu, może, zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 44–57, wystąpić z wnioskiem o uznanie tego orzeczenia.
3. Jeżeli wynik postępowania przed sądem państwa członkowskiego zależy od rozstrzygnięcia ubocznej kwestii uznania orzeczenia, sąd ten jest sądem właściwym do rozpatrywania tej kwestii.

Artykuł 37

Podstawy nieuznania orzeczenia

Orzeczenia nie uznaje się, jeżeli:

- a) uznanie takie jest w sposób oczywisty sprzeczne z porządkiem publicznym (*ordre public*) państwa członkowskiego, w którym wystąpiono o uznanie;
- b) pozwanemu, który nie wdał się w spór, nie doręczono dokumentu wszczynającego postępowanie lub dokumentu równorzędnego w czasie i w sposób umożliwiający mu przygotowanie obrony, chyba że pozwany nie złożył przeciwko orzeczeniu środka zaskarżenia, kiedy miał taką możliwość;
- c) orzeczenia nie da się pogodzić z orzeczeniem wydanym w postępowaniu między tymi samymi stronami w państwie członkowskim, w którym wystąpiono o uznanie;
- d) orzeczenia nie da się pogodzić z orzeczeniem wydanym wcześniej w innym państwie członkowskim lub w państwie trzecim w sprawie o to samo roszczenie między tymi samymi stronami, o ile orzeczenie wydane wcześniej spełnia warunki konieczne do jego uznania w państwie członkowskim, w którym wystąpiono o uznanie.

Artykuł 38

Prawa podstawowe

Art. 37 niniejszego rozporządzenia stosują sądy i inne właściwe organy państw członkowskich, przestrzegając podstawowych praw i zasad uznanych w Karcie, w szczególności jej art. 21 dotyczącego zasady niedyskryminacji.

Artykuł 39

Zakaz ponownego badania jurysdykcji sądu pochodzenia

1. Jurysdykcja sądu państwa członkowskiego pochodzenia nie może być przedmiotem ponownego badania.
2. Kryterium porządku publicznego (*ordre public*), o którym mowa w art. 37, nie ma zastosowania do zasad jurysdykcji określonych w art. 4–11.

Artykuł 40

Wyłączenie kontroli merytorycznej

Orzeczenie wydane w państwie członkowskim nie może być w żadnym przypadku przedmiotem kontroli merytorycznej.

*Artykuł 41***Zawieszenie postępowania w sprawie uznania**

Sąd państwa członkowskiego, w którym wystąpiono o uznanie orzeczenia wydanego w innym państwie członkowskim, może zawiesić postępowanie, jeżeli od orzeczenia został wniesiony zwyczajny środek zaskarżenia w państwie członkowskim pochodzenia.

*Artykuł 42***Wykonalność**

Orzeczenia wydane w państwie członkowskim i wykonalne w tym państwie są wykonalne w innym państwie członkowskim, gdy na wniosek którejkolwiek zainteresowanej strony stwierdzono ich wykonalność w tym innym państwie członkowskim zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 44–57.

*Artykuł 43***Ustalanie miejsca zamieszkania**

Aby ustalić, czy do celów procedury przewidzianej w art. 44–57 strona ma miejsce zamieszkania w państwie członkowskim wykonania, sąd, do którego wniesiono sprawę, stosuje wewnętrzne prawo tego państwa członkowskiego.

*Artykuł 44***Właściwość miejscowa**

1. Wniosek o stwierdzenie wykonalności składa się w sądzie lub właściwym organie państwa członkowskiego wykonania, o którym to państwo członkowskie poinformowało Komisję zgodnie z art. 64.
2. Właściwość miejscową określa się na podstawie miejsca zamieszkania strony, przeciwko której dochodzi się wykonania, lub miejsca wykonania orzeczenia.

*Artykuł 45***Procedura**

1. Procedurę składania wniosku reguluje prawo państwa członkowskiego wykonania.
2. Wnioskodawca nie jest zobowiązany do posiadania adresu pocztowego ani uprawnionego przedstawiciela w państwie członkowskim wykonania.
3. Do wniosku dołącza się następujące dokumenty:
 - a) odpis orzeczenia spełniający warunki niezbędne do stwierdzenia jego autentyczności;
 - b) zaświadczenie wydane przez sąd lub właściwy organ państwa członkowskiego pochodzenia, sporządzone z wykorzystaniem formularza ustanowionego zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 67 ust. 2, bez uszczerbku dla art. 46.

*Artykuł 46***Nieprzedstawienie zaświadczenia**

1. Jeżeli zaświadczenie, o którym mowa w art. 45 ust. 3 lit. b), nie zostało przedstawione, sąd lub właściwy organ może wyznaczyć termin jego przedstawienia lub przyjąć dokument równorzędny lub też, jeżeli uzna, że dysponuje wystarczającymi informacjami, zwolnić z obowiązku przedstawienia zaświadczenia.
2. Jeżeli zażąda tego sąd lub właściwy organ, przedkłada się tłumaczenie lub transliterację dokumentów. Tłumaczenie sporządza osoba uprawniona do tego w jednym z państw członkowskich.

*Artykuł 47***Stwierdzenie wykonalności**

Wykonalność orzeczenia stwierdza się bez kontroli na podstawie art. 37, niezwłocznie po dopełnieniu formalności określonych w art. 45. Strona, przeciwko której dochodzi się wykonania, na tym etapie postępowania nie jest uprawniona do składania jakichkolwiek oświadczeń w sprawie wniosku.

*Artykuł 48***Zawiadomienie o orzeczeniu wydanym po rozpoznaniu wniosku o stwierdzenie wykonalności**

1. O orzeczeniu wydanym po rozpoznaniu wniosku o stwierdzenie wykonalności wnioskodawca zostaje niezwłocznie zawiadomiony zgodnie z procedurą określoną w prawie państwa członkowskiego wykonania.
2. Stronie, przeciwko której dochodzi się wykonania, doręcza się stwierdzenie wykonalności i orzeczenie, o ile nie zostało ono wcześniej doręczone tej stronie.

*Artykuł 49***Środek zaskarżenia od orzeczenia wydanego po rozpoznaniu wniosku o stwierdzenie wykonalności**

1. Każda ze stron może wnieść środek zaskarżenia od orzeczenia wydanego po rozpoznaniu wniosku o stwierdzenie wykonalności.
2. Środek zaskarżenia wnosi się do sądu, o którym dane państwo członkowskie poinformowało Komisję zgodnie z art. 64.
3. Środek zaskarżenia jest rozpoznawany zgodnie z przepisami regulującymi postępowanie w sprawach spornych.
4. Jeżeli strona, przeciwko której dochodzi się wykonania, nie wdaje się w spór przed sądem odwoławczym w postępowaniu dotyczącym środka zaskarżenia wniesionego przez wnioskodawcę, art. 16 stosuje się także wtedy, gdy strona, przeciwko której dochodzi się wykonania, nie ma miejsca zamieszkania na terytorium któregośkolwiek z państw członkowskich.
5. Środek zaskarżenia przeciwko stwierdzeniu wykonalności wnosi się w terminie 30 dni od jego doręczenia. Jeżeli strona, przeciwko której dochodzi się wykonania, ma miejsce stałego zamieszkania w państwie członkowskim innym niż to, w którym nastąpiło stwierdzenie wykonalności, termin na wniesienie środka zaskarżenia wynosi 60 dni i biegnie od dnia doręczenia tej stronie osobiście lub w jej miejscu zamieszkania. Termin ten nie podlega przedłużeniu z powodu odległości.

*Artykuł 50***Procedura zaskarżenia orzeczenia wydanego w następstwie wniesienia środka zaskarżenia**

Środek zaskarżenia od orzeczenia wydanego w następstwie wniesienia środka zaskarżenia może zostać wniesiony tylko zgodnie z procedurą, o której dane państwo członkowskie poinformowało Komisję zgodnie z art. 64.

*Artykuł 51***Odmowa lub uchylenie stwierdzenia wykonalności**

Sąd rozpoznający środek zaskarżenia zgodnie z art. 49 lub 50 odmawia stwierdzenia wykonalności lub je uchyla tylko z powodu jednej z przyczyn określonych w art. 37. Sąd wydaje orzeczenie niezwłocznie.

*Artykuł 52***Zawieszenie postępowania**

Sąd rozpoznający środek zaskarżenia zgodnie z art. 49 lub 50 zawiesza postępowanie na wniosek strony, przeciwko której dochodzi się wykonania, jeśli wykonalność orzeczenia jest zawieszona w państwie członkowskim pochodzenia z powodu wniesienia środka zaskarżenia.

*Artykuł 53***Środki tymczasowe, w tym środki zabezpieczające**

1. Jeżeli orzeczenie podlega uznaniu zgodnie z niniejszym rozdziałem, nie ma przeszkód dla korzystania przez wnioskodawcę, zgodnie z prawem państwa członkowskiego wykonania, ze środków tymczasowych, w tym środków zabezpieczających, bez stwierdzenia wykonalności zgodnie z art. 46.
2. Stwierdzenie wykonalności uprawnia z mocy prawa do stosowania wszelkich środków zabezpieczających.
3. W czasie biegu przewidzianego w art. 49 ust. 5 terminu do wniesienia środka zaskarżenia od orzeczenia o stwierdzeniu wykonalności i do chwili rozpoznania wniesionego każdego takiego środka zaskarżenia, nie można zastosować jakiegokolwiek środka egzekucyjnego wobec majątku strony, przeciwko której dochodzi się wykonania, z wyjątkiem zastosowania środków zabezpieczających.

*Artykuł 54***Wykonalność częściowa**

1. W przypadku gdy orzeczenie rozstrzyga o kilku sprawach i stwierdzenie wykonalności nie może nastąpić co do wszystkich spraw, sąd lub właściwy organ stwierdza wykonalność co do jednej lub kilku spraw.
2. Wnioskodawca może wnieść o stwierdzenie wykonalności ograniczone do części orzeczenia.

Artykuł 55

Pomoc prawna

Wnioskodawca, któremu w państwie członkowskim pochodzenia przyznano całkowitą lub częściową pomoc prawną lub zwolnienie od kosztów lub wydatków, w postępowaniu o stwierdzenie wykonalności jest uprawniony do najbardziej korzystnego traktowania w zakresie pomocy prawnej lub możliwie najdalej idącego zwolnienia od kosztów lub wydatków, przewidzianego w prawie państwa członkowskiego wykonania.

Artykuł 56

Brak zabezpieczenia, gwarancji lub kaucji

Strona ubiegająca się w jednym państwie członkowskim o uznanie, stwierdzenie wykonalności lub wykonanie orzeczenia wydanego w innym państwie członkowskim, nie jest zobowiązana do składania jakiegokolwiek zabezpieczenia, gwarancji lub kaucji, niezależnie od ich nazwy, z tego powodu, że jest cudzoziemcem lub nie posiada miejsca zamieszkania lub pobytu w państwie członkowskim wykonania.

Artykuł 57

Brak opłat lub należności

W postępowaniu o stwierdzenie wykonalności w państwie członkowskim wykonania nie można pobierać jakichkolwiek opłat lub należności obliczanych od wartości przedmiotu sporu.

ROZDZIAŁ V

DOKUMENTY URZĘDOWE I UGODY SĄDOWE

Artykuł 58

Przyjmowanie dokumentów urzędowych

1. Dokument urzędowy sporządzony w państwie członkowskim wywołuje w innym państwie członkowskim takie same skutki dowodowe jak w państwie członkowskim pochodzenia, lub skutki dowodowe najbardziej z nimi porównywalne, o ile nie jest to w sposób oczywisty sprzeczne z porządkiem publicznym (*ordre public*) danego państwa członkowskiego.

Osoba, która chce wykorzystać dokument urzędowy w innym państwie członkowskim, może zwrócić się do organu sporządzającego ten dokument urzędowy w państwie członkowskim pochodzenia o wypełnienie formularza ustanowionego zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 67 ust. 2, określającego skutki dowodowe, jakie dany dokument urzędowy wywołuje w państwie członkowskim pochodzenia.

2. Wszelkie kwestionowanie autentyczności dokumentu urzędowego odbywa się przed sądami państwa członkowskiego pochodzenia i rozstrzygane jest na podstawie prawa tego państwa. Zakwestionowany dokument urzędowy nie wywołuje jakichkolwiek skutków dowodowych w innym państwie członkowskim, dopóki sprawa dotycząca kwestionowania jego autentyczności toczy się przed właściwym sądem.

3. Wszelkie kwestionowanie czynności prawnych lub stosunków prawnych stwierdzonych w dokumencie urzędowym odbywa się przed sądami mającymi jurysdykcję na mocy niniejszego rozporządzenia i jest rozstrzygane na podstawie prawa właściwego zgodnie z rozdziałem III. W kwestionowanym zakresie zakwestionowany dokument urzędowy nie wywołuje jakichkolwiek skutków dowodowych w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie pochodzenia, dopóki sprawa dotycząca jego kwestionowania toczy się przed właściwym sądem.

4. Jeżeli wynik postępowania przed sądem państwa członkowskiego zależy od rozstrzygnięcia ubocznej kwestii dotyczącej czynności lub stosunków prawnych stwierdzonych w dokumencie urzędowym w sprawie małżeńskich ustrojów majątkowych, sąd ten ma jurysdykcję do rozpatrzenia tej kwestii.

Artykuł 59

Wykonalność dokumentów urzędowych

1. Na wniosek którejkolwiek zainteresowanej strony zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 44–57 stwierdza się wykonalność w innym państwie członkowskim dokumentu urzędowego, który jest wykonalny w państwie członkowskim pochodzenia.
2. Do celów art. 45 ust. 3 lit. b) organ, który sporządził dokument urzędowy, wydaje na wniosek którejkolwiek zainteresowanej strony zaświadczenie, wykorzystując formularz ustanowiony zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 67 ust. 2.
3. Sąd rozpoznający środek zaskarżenia zgodnie z art. 49 lub 50 odmawia stwierdzenia wykonalności lub je uchyla tylko wtedy, gdy wykonanie dokumentu urzędowego jest w oczywisty sposób sprzeczne z porządkiem publicznym (*ordre public*) państwa członkowskiego wykonania.

Artykuł 60

Wykonalność ugód sądowych

1. Na wniosek którejkolwiek zainteresowanej strony zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 44–57 stwierdza się wykonalność w innym państwie członkowskim ugód sądowych, które są wykonalne w państwie członkowskim pochodzenia.
2. Do celów art. 45 ust. 3 lit. b) sąd, który zatwierdził ugodę lub przed którym została ona zawarta, wydaje na wniosek którejkolwiek zainteresowanej strony zaświadczenie, wykorzystując formularz ustanowiony zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 67 ust. 2.
3. Sąd rozpoznający środek zaskarżenia na podstawie art. 49 lub 50 odmawia stwierdzenia wykonalności lub je uchyla tylko wtedy, gdy wykonanie ugody sądowej jest w sposób oczywisty sprzeczne z porządkiem publicznym (*ordre public*) państwa członkowskiego wykonania.

ROZDZIAŁ VI

PRZEPISY OGÓLNE I KOŃCOWE

Artykuł 61

Legalizacja i inne podobne formalności

Żadna legalizacja ani inne podobne formalności nie są wymagane w odniesieniu do dokumentów wydanych w jednym z państw członkowskich zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

Artykuł 62

Związki z obowiązującymi konwencjami międzynarodowymi

1. Niniejsze rozporządzenie nie wpływa na stosowanie dwustronnych lub wielostronnych konwencji międzynarodowych, których stroną, w chwili przyjęcia niniejszego rozporządzenia, jest jedno państwo członkowskie lub większa ich liczba, ani decyzji przyjętej na mocy art. 331 ust. 1 akapit drugi lub trzeci TFUE, które dotyczą spraw objętych zakresem stosowania niniejszego rozporządzenia, bez uszczerbku dla obowiązków państw członkowskich wynikających z art. 351 TFUE.

2. Niezależnie od ust. 1, niniejsze rozporządzenie ma w stosunkach między państwami członkowskimi pierwszeństwo przed konwencjami zawartymi między nimi w zakresie, w jakim konwencje te dotyczą dziedzin regulowanych niniejszym rozporządzeniem.

3. Niniejsze rozporządzenie nie uniemożliwia stosowania Konwencji z dnia 6 lutego 1931 r. między Danią, Finlandią, Islandią, Norwegią i Szwecją zawierającej przepisy prawa prywatnego międzynarodowego dotyczące małżeństwa, adopcji i opieki, zmienionej w 2006 r.; Konwencji z dnia 19 listopada 1934 r. między Danią, Finlandią, Islandią, Norwegią i Szwecją obejmującej przepisy prawa prywatnego międzynarodowego dotyczące dziedziczenia, testamentów i zarządzania spadkiem, zmienionej w czerwcu 2012 r.; oraz Konwencji z dnia 11 października 1977 r. między Danią, Finlandią, Islandią, Norwegią i Szwecją o uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń w sprawach cywilnych, przez państwa członkowskie, które są jej stronami, w zakresie, w jakim konwencje te przewidują uproszczone i szybsze procedury uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach dotyczących małżeńskich ustrojów majątkowych.

Artykuł 63

Informacje podawane do wiadomości publicznej

Z myślą o podawaniu informacji do wiadomości publicznej w ramach europejskiej sieci sądowej w sprawach cywilnych i handlowych, państwa członkowskie przekazują Komisji krótkie podsumowanie swoich krajowych przepisów i procedur dotyczących małżeńskich ustrojów majątkowych, w tym informacje o rodzaju organów właściwych w tych sprawach oraz o skutkach w odniesieniu do osób trzecich, o których mowa w art. 28.

Państwa członkowskie stale aktualizują te informacje.

Artykuł 64

Informacje na temat danych kontaktowych i procedur

1. Do dnia 29 kwietnia 2018 r. państwa członkowskie przekazują Komisji informacje o:
 - a) sądach lub organach właściwych w zakresie rozpatrywania wniosków o stwierdzenie wykonalności orzeczeń zgodnie z art. 44 ust. 1 oraz w zakresie rozpatrywania środków zaskarżenia od orzeczeń wydanych w sprawie takich wniosków zgodnie z art. 49 ust. 2;
 - b) procedurach zaskarżenia orzeczenia wydanego w następstwie wniesienia środka zaskarżenia, o których mowa w art. 50.

Państwa członkowskie informują Komisję o wszelkich późniejszych zmianach dotyczących tych informacji.

2. Komisja publikuje informacje przekazane zgodnie z ust. 1 w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*, z wyjątkiem adresów i innych danych kontaktowych sądów i organów, o których mowa w ust. 1 lit. a).
3. Komisja podaje wszystkie informacje przekazane jej zgodnie z ust. 1 do wiadomości publicznej za pomocą wszelkich odpowiednich środków, w szczególności przy wykorzystaniu europejskiej sieci sądowej w sprawach cywilnych i handlowych.

Artykuł 65

Sporządzanie wykazu zawierającego informacje, o których mowa w art. 3 ust. 2, oraz wprowadzanie do niego zmian

1. Na podstawie powiadomień od państw członkowskich Komisja sporządza wykaz innych organów i przedstawicieli zawodów prawniczych, o których mowa w art. 3 ust. 2.

2. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o wszelkich zmianach informacji zawartych w tym wykazie. Komisja wprowadza odpowiednie zmiany do wykazu.
3. Komisja publikuje wykaz oraz wszelkie zmiany wprowadzone do tego wykazu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
4. Komisja podaje wszystkie informacje przekazane jej zgodnie z ust. 1 i 2 do wiadomości publicznej za pomocą wszelkich odpowiednich środków, w szczególności przy wykorzystaniu europejskiej sieci sądowej w sprawach cywilnych i handlowych.

Artykuł 66

Ustanawianie zaświadczeń i formularzy, o których mowa w art. 45 ust. 3 lit. b) oraz art. 58, 59 i 60, oraz wprowadzanie do nich zmian

Komisja przyjmuje akty wykonawcze ustanawiające zaświadczenia i formularze, o których mowa w art. 45 ust. 3 lit. b) oraz art. 58, 59 i 60, a także wprowadzające do nich zmiany. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 67 ust. 2.

Artykuł 67

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu, stosuje się art. 4 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 68

Klauzula przeglądowa

1. Do dnia 29 stycznia 2027 r. Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdanie dotyczące stosowania niniejszego rozporządzenia. W razie potrzeby sprawozdaniu temu towarzyszą wnioski dotyczące zmiany niniejszego rozporządzenia.
2. Do dnia 29 stycznia 2024 r. Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdanie dotyczące stosowania art. 9 i 38 niniejszego rozporządzenia. W sprawozdaniu tym w szczególności dokonuje oceny tego, w jakim stopniu artykuły te zapewniły dostęp do wymiaru sprawiedliwości.
3. Do celów sprawozdań, o których mowa w ust. 1 i 2, państwa członkowskie przekazują Komisji stosowne informacje dotyczące stosowania niniejszego rozporządzenia przez ich sądy.

Artykuł 69

Przepisy przejściowe

1. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie wyłącznie do postępowań sądowych wszczętych, dokumentów urzędowych oficjalnie sporządzonych lub zarejestrowanych oraz do ugód sądowych zatwierdzonych lub zawartych w dniu 29 stycznia 2019 r. lub po tym terminie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.
2. Jeżeli postępowanie w państwie członkowskim pochodzenia zostało wszczęte przed dniem 29 stycznia 2019 r., orzeczenia wydane po tym terminie są uznawane i wykonywane zgodnie z rozdziałem IV, o ile zastosowane przepisy jurysdykcyjne są zgodne z tymi określonymi w rozdziale II.

3. Rozdział III ma zastosowanie wyłącznie do małżonków, którzy zawarli związek małżeński lub którzy wskazali prawo właściwe dla ich małżeńskiego ustroju majątkowego po dniu 29 stycznia 2019 r.

Artykuł 70

Wejście w życie

1. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

2. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie w państwach członkowskich, które uczestniczą we wzmocnionej współpracy w dziedzinie jurysdykcji, prawa właściwego oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w zakresie ustrojów majątkowych par międzynarodowych, obejmującej zarówno sprawy dotyczące małżeńskich ustrojów majątkowych, jak i skutków majątkowych zarejestrowanych związków partnerskich, zatwierdzonej na mocy decyzji (UE) 2016/954.

Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie od dnia 29 stycznia 2019 r., z wyjątkiem art. 63 i 64, które mają zastosowanie od dnia 29 kwietnia 2018 r. oraz art. 65, 66 i 67, które mają zastosowanie od dnia 29 lipca 2016 r. W odniesieniu do tych państw członkowskich, które uczestniczą we wzmocnionej współpracy na mocy decyzji przyjętej zgodnie z art. 331 ust. 1 akapit drugi lub trzeci TFUE, niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie od dnia wskazanego w danej decyzji.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane w uczestniczących państwach członkowskich zgodnie z Traktatami.

Sporządzono w Luksemburgu dnia 24 czerwca 2016 r.

W imieniu Rady
A.G. KOENDERS
Przewodniczący
